

Ympäristönsuojelulain 175 §:n mukainen määräys Elenia Oy:lle puhdistaa Haukilammen johtava oja ja Haukilampi Asentajantien lämpölaitoksen öljyvuodon jälkeen

Asia Määräyksen antaminen ja uhkasakon asettaminen Elenia Lämpö Oy:lle koskien öljyjäämien puhdistamista Haukilammen johtavalta ojalta kiinteistöiltä 111-406-3-748 ja 111-406-3-750 sekä kiinteistöltä 111-406-876-21 Haukilampi

Taustaa Elenia Lämpö Oy:n Vuohkallion lämpölaitoksella kiinteistöllä 111-17-13-3 osoitteessa Asentajantie 6, tapahtui talvella 2017-2018 öljyvuoto, jossa arviolta 30 - 40 m³ kevyttä polttoöljyä pääsi maaperään lämpölaitoskiinteistöllä ja pieni osa tästä öljystä pääsi hulevesiviemäriin ja sen kautta vesilaitoksen hulevesialtaaseen osoitteessa Työmiehentie 21 ja edelleen oja pitkin Haukilammen kautta Ruotsalaisen Sukuranlahteen. Ojat kulkevat kiinteistöillä 111-406-3-746, 111-17-3-17, 111-895-2-4 (moottoritien alitus), 111-406-3-748, 111-406-876-21 (Haukilampi) ja 111-406-3-741 (Sukura). Hämeen ELY-keskus on antanut päätöksen pilaantuneen maaperän puhdistamisesta, joka koskee lämpölaitoskiinteistön öljyllä pilaantunutta maaperää sekä välittömästi sen alapuolista kiinteistöä.

Öljyvahingon jälkeen Elenia Lämpö Oy rakennutti ojalinjalle öljynerotuspatoja estämään lisävahinkojen syntymistä ja öljyn pääsyä Ruotsalaiseen.

Tutkimustulokset Vuohkallio – Sukuranlahti ojalinjan reunoilta

Elenia Lämpö Oy:n toimeksiannosta Ramboll Finland Oy on tutkinut ojalinjan Vuohkallio–Sukuranlahti öljyhiilivetypitoisuuksia elo–syyskuussa 2018. Tutkimustulokset on esitetty lokakuussa 2018 laadituissa raporteissa [1: luku 3; 2: s. 9 ja liitekartta "Ojalinjan maaperätutkimukset 2018"].

Pitoisuudet vaihtelevat keskitisleiden ($C_{>10}$ – C_{21}) osalta 400–12 000 mg/kg k.a. lämpölaitoskiinteistöltä luoteeseen kiinteistölle 111-406-876-21 (Haukilampi) asti sekä kiinteistöillä, joita koskee Hämeen ELY:n päätös pilaantuneen maaperän puhdistamisesta [3]. Nämä pitoisuudet ylittävät VNA:n 214/2007 keskitisleiden alemman ohjear-

19.12.2018

von 300 mg/kg k.a. Noin 60 m moottoritien luoteispuolella kiinteistöllä 111-406-3-748 on ojaan rakennettu "Öljypato 2". Tämän yläpuolella ojalinjan reunoilla öljyjakeiden keskitisleiden pitoisuuksien on havaittu ylittävän VNA:n 214/2007 ylemmänkin ohjearvon 1 000 mg/kg k.a. ja raskaiden öljyjakeiden ($C_{>21}-C_{40}$) pitoisuuksien on havaittu ylittävän alemman ohjearvon 600 mg/kg k.a. Samoin paikoittelun vajaan 300 m:n matkalla "Öljypato 2":n jälkeen ylittyy sekä keskitisleiden ylempi ohjearvo että raskaiden jakeiden alempi ohjearvo. Korkeimmat öljyhiilivetypitoisuudet eli keskitisleillä 8700–12000 mg/kg k.a. ja raskailla jakeilla noin 3 000 mg/kg k.a. on havaittu ojalinjalla 11 ("Öljypadon 2" vierustoilla noin 20 m:n matkalla) sekä Haukilammen eteläosassa alueella, jonne öljyistä vettä on virrannut maastonmuodoltaan matalan kynnyksen yli umpikujamaiseen kohtaan ("Ojalinja 17"). Näillä alueilla ylittyy myös raskaiden jakeiden osalta VNA:n 214/2007 ylempi ohjearvo 2 000 mg/kg k.a.

Viimeisimmät tarkastuskäynnit ja kehotukseen liittyvä asianosaisen kuuleminen

Heinäkuussa 2018 tekemiensä tarkastuskäyntien jälkeen Heinolan kaupungin ympäristönsuojelu antoi Elenia Lämpö Oy:lle mm. seuraavan kehotuksen: "Haukilammen eteläosan öljyyntynyt alue sekä Vuohkallio–Sukuranlahti-ojastosta vielä merkittävän öljyisiksi jääneet kohdat on puhdistettava vesi-öljyemulsiosta, öljyyntyneestä kasvillisuusjätteestä ja öljyisestä pintamaamassasta." Kehotuksen yhteydessä mainittiin, että "ympäristönsuojeluviranomainen voi tehostaa lain nojalla antamaansa määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella (YSL 175, 184 §)". Samalla Elenia Lämpö Oy:lle ja sen toimitusjohtajalle varattiin tilaisuus antaa selvitys asiassa. [10]

Tämän jälkeen Heinolan kaupungin ympäristönsuojelu on tehnyt tarkastuskäynnit kiinteistön 111-406-3-746 luoteispuoliselle Sukuranlahteen laskevalle ojalle seuraavina päivinä: 13.8.2018, 28.8.2018, jolloin Elenia Lämpö Oy:n työntekijät käsityökaluin poistivat öljyyntyneitä kasvi- ja maamassaa Haukilammen öljyyntyneimmästä kohdasta, 3.9.2018, 6.9.2018, jolloin Elenia Lämpö Oy puhdistutti moottoritien alittavaa rumpuputkea ja poistatti öljyistä maata putken luoteispään ympäriltä, 17.10.2018, 5.11.2018 ja 4.12.2018 eli sen jälkeen, kun Elenia Lämpö Oy oli poistattanut öljyistä maata ojalinjan varrelta "Öljypato 2:lle" asti (ks. seuraava kappale).

Elenia Lämpö Oy:n jatkotoimenpide-ehdotus ja sitä koskevat lausumat

Kehotuksen jälkeen 26.10.2018 Elenia Lämpö Oy on esittänyt, että moottoritien kaakkoispuolisilta öljyyntyneiltä alueilta eli kiinteistöltä 111-406-3-746 pohjoiseen "Öljypato 2:lle" asti kiinteistöllä 111-406-3-



19.12.2018

748 poistetaan koneellisesti öljyyntynyt maa-aines ojan reunoilta, mihin liittyvistä toimenpiteistä sovitaan maanomistajien kanssa. Ojan reunojen "kuorimisen" jälkeen otetaan uudet näytteet ojan reunoilta ja pohjasta jäljelle jäävien pitoisuustasojen varmistamiseksi. Nämä toimet on jo tehty 26.11.2018 mennessä. Öljypato 2:n kaakkoispuolisilla alueilla ojan reunojen ja pohjan maanäytteissä öljyhiilivetyjen C₁₀ – C₄₀ jäännöspitoisuudet ovat enimmillään 210 mg/kg k.a. [1, 4 - 7].

"Öljypato 2:n" alapuoliselle alueelle Elenia Lämpö Oy teetti riskitar- kastelun [2], jonka perusteella se ei esittänyt sinne mekaanisia kun- nostustoimenpiteitä. Tavoitteena oli luontainen puhdistuminen, jota seurataan jälkitarkkailulla eli monitoroitu luontainen puhdistuminen.

Elenia Lämpö Oy:n jatkotoimenpide-ehdotusta ja siihen liittyvää ris- kinarviointia koskevat lausumat

Heinolan kaupungin ympäristönsuojelu on ilmoittanut Elenia Lämpö Oy:n jatkotoimenpide-ehdotuksesta [1] Heinolan kaupungin ilmoitus- tauluilla ja pyytänyt siitä näkemyksiä Suomen ympäristökeskukselta (SYKE), Hämeen ELY-keskukselta sekä niiltä, jotka hallitsevat kiin- teistöä kyseessä olevan ojan alueelta tai Sukuranlahden rannalta

[17 – 21].

SYKE:n lausuma [8, 9] (lyhennetty)

Syken asiantuntijoiden käsityksen mukaan Rambollin riskinarviossa esitetty tapa edetä ei ole tarkoituksenmukainen. Maanomistajan olisi ensin hyväksyttävä monitoroidun luontaisen puhdistuksen (MLP) mahdollinen käyttö. Tätä edelsi yksiselitteisen kielteinen vastaus MLP:n käytöstä tässä tapauksessa.

Puhdistusmenetelmästä riippumatta SYKE katsoo, että yksityisen omistamilla mailla tapahtuvat puhdistustoimenpiteet edellyttävät aina, että omistaja on suostunut alueella tapahtuviin toimenpiteiden suorit- tamiseen, sillä niillä on vaikutusta kiinteistön arvoon.

Lisäksi SYKE on ottanut kantaa pitoisuusraja-arvojen tulkintaan suh- teessa kunnostustoimilta edellytettävään tasoon ja viranomaisten rooliin ja todennut, että kunta on ottanut asian käsiteltäväksi, mikä on perusteltua ja tarkoituksenmukaista hallinnon resursseja ja vahingon- kärsijän asemaa ajatellen verrattuna siihen, että asiaa käsiteltäisiin useassa eri viranomaisessa.

Hämeen ELY-keskuksen lausunto [11] (lyhennetty)



19.12.2018

Hämeen ELY-keskus katsoo lausunnossaan, että kyseessä on öljyvahingon jälkitorjunta, johon sovelletaan öljyvahinkojen torjuntalakia. Sen mukaan vahingot tulee torjua nopeasti ja tehokkaasti ja vahinkojen seuraukset tulee korjata niin, että ihmisille, omaisuudelle ja ympäristölle aiheutuvat haitat jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että öljy kerätään pois, maat puhdistetaan ja muu turmeltunut ympäristö kunnostetaan vastaamaan mahdollisimman paljon aikaisemmin vallinnutta tasoa. Kunta vastaa jälkitorjunnasta alueellaan.

Hämeen ELY-keskus katsoo, että Elenia Lämpö Oy:n suunnitelmassaan esittämä monitoroitu luontainen puhdistuminen ja mahdollisesti tehostettu luontainen puhdistuminen eivät ole riittäviä menetelmiä öljyvahingon seurauksien korjaamiseksi. Hämeen ELY-keskus katsoo, että Elenia Lämpö Oy tulee velvoittaa puhdistamaan jäljellä oleva öljyllä pilaantunut alue poiskaivamalla tiukaksi asetettavaan määräraajaan mennessä siten, että kaivamisen jälkeen öljyhiilivetyjen pitoisuus maassa on keskitisleiden osalta enintään 300 mg/kg ja raskaiden jakeiden osalta enintään 600 mg/kg eli puhdistustasoksi määrätään alempi ohjearvotaso.

Lausunnossa on perusteltu laajasti näitä näkemyksiä.

Antti Sukuran mielipiteet (lyhennettynä)

Antti Sukuran mielipide 26.10.2018 [12]

“Rambollin tekemä riskinarviointi on pitkälti kopio - - ohjeesta ”YMPÄRISTÖHALLINNON OHJEITA 6|2014 (Pilaantuneen maa-alueen riskinarviointi ja kestävä riskinhallinta)” ja aiemmasta PIMA-luvasta. Ohjeen kirjoittamisesta on vastannut erikoistutkija Jussi Reinikainen. Keskustelin Reinikaisen kanssa - - Tärkeä on Reinikaisen kommentti, jonka mukaan ohje ei ole tarkoitettu käytettäväksi tällaisessa yhteydessä, vaan sitä tulisi soveltaa, kun saneerataan vanhoja öljypäästöjä, joiden aiheuttaja ei ole tiedossa. Nythän meillä on selkeästi tiedossa aiheuttaja ja konsultin tekemä arvio maaperään jääneestä öljyjäämästä, joka on sieltä poistettava. Ymmärrykseni mukaan siedettävänä tasona voidaan pitää ELY:n PIMA-luvassa laitoksen ympäröiville kiinteistöille antamia raja-arvoja. Tässä tapauksessa on siis vielä kyse öljyvahingon torjunnasta ja nämä riskinarviot ovat kalliin ajan hukkaamista ennen talvella vaikeutuvia työskentelyoloja. - .”

19.12.2018

Antti Sukuran mielipide 29.10.2018 [13]

Mielipiteessään Sukura on esittänyt seuraavat vaatimukset:

- Jälkitorjunta tulee tehdä öljyvahinkoja käsittelevien säädösten mukaisesti.
- Elenia Lämpö Oy veloitetaan ennallistamaan päästössä kärsineet maa- ja vesialueet. Yhtiön viivyttely jälkitorjuntatöissä ja vastuunpakoilu kunnan öljytorjunnasta vastaavana viranomaisena on saatava järjestykseen. Puhdistus on hoidettava viipymättä loppuun, ELY-keskuksen ohjeistusta noudattaen.
- Biologista hajottamista ei pidä lähteä kokeilemaan; eikä erityisesti vesistöalueella kuten Haukilampi.

Vaatimuksiaan Sukura on perustellut laajasti sillä, että biohajoamiseen perustuva menetelmä on hidaskäyttöinen ja epävarma ja Elenia Lämpö Oy:llä tilikausien 2016 ja 2017 liikevoiton perusteella puhdistamiseen velvoittaminen ei ole millään tavoin yhtiön kantokyvyn vastaista. Sen sijaan puhdistamisen kulujen langetessa yksittäisille maanomistajalle tai kunnalle, on kuluerä merkittävä.

Antti Sukuran mielipide 2.11.2018 [14]

Mielipiteessään Sukura on vaatinut:

- Viranomaisia toimimaan ilman tarpeetonta viivytystä ja lakien mukaisesti.
- Mekaanista pilaantuneiden maamassojen poistoa ainoana hyväksyttävänä tapana.
- Ojan reunojen puhdistamisen lisäksi ojan pohja tulee puhdistaa ei pelkät ojan reunat.
- Näytteenottoa myös puhdistuksen jälkeen, sillä on mahdollista, että öljypitoisuus puhdistuksen aikana nousee ojan alajuoksulla ainakin öljypato 3:lle asti, mutta mahdollisesti Sukuranlahteen ja lahdelle asti. Tästä aiheutuva ympäristöriski on kuitenkin pienempi kuin jättää öljy ojaan ja on hallittavissa puhdistamalla oja niin pitkälle alajuoksuun ja huolellisesti, että päästään pysyvästi raja-arvojen alapuolelle. Varotoimenpiteenä öljyvuomi lahdella on pidettävä paikallaan koko puhdistuksen loppuun saattamisen ajan - -.
- Kuntaviranomaisen tulisi harkita, voiko konsultin (Ramboll) toimintaan luottaa tutkittaessa, onko päästy pitoisuuksien alle. Kehotan, että kuntaviranomainen käyttää ulkopuolista asiantuntijaa puhdistuksen todentamiseen ja laskuttaa nämä kustannukset yhtiöltä. - -



19.12.2018

Antti Sukuran lausuma 26.11.2018 [15]

Lausumassaan Sukura on ilmoittanut vastustavansa jyrkästi jatkotoimenpiteenä esitettyä yksinomaista biologista puhdistusta ja esittänyt seuraavat vaatimukset:

- Ympäristövahingon aiheuttaja tulee velvoittaa hallintopakolla puhdistamaan aiheuttamansa maaperän ja vesistön pilaantumisen, riippumatta siitä sovelletaanko asian ratkaisemisessa öljyvahinkojen torjuntalakia (jäljempänä "ÖTL") vai YSL:a. Tässä yhteydessä huomauttaisin *lex specialis derogat legi generali* -säännöstä, minkä nojalla on ilmeistä, että ÖTL soveltuu puhdistamisesta päätettäessä. - -
- Yhtiö tulee velvoittaa
 - viivytyksettä puhdistamaan ojalinja sekä Haukilammen alue vastaamaan onnettomuutta edeltänyttä tilaa. Jos tämä ei ole mahdollista, puhdistus on toteutettava siten, että maaperän ja pohjasedimenttien öljy- ja haitta-ainepitoisuudet ovat alle PIMA-asetuksessa annettujen raja-arvojen;
 - viivytyksettä tutkimaan alueen maaperän haitta-ainepitoisuudet (PAH-yhdisteet, naftaaleeni etc.);
 - esittämään puhdistustoimenpiteiden jälkeen maaperän, pohjasedimenttien ja veden tutkimustulokset, joissa on tutkittu sekä öljyhiilivety- että haitta-ainepitoisuudet. Jos nämä puhdistuksen jälkeiset näytteet osoittavat, että maaperä ja pohjasedimentit ovat puhtaat, tai toissijaisesti että PIMA-asetuksen raja-arvojen alle on päästy, voidaan aktiiviset puhdistustoimenpiteet päättää ja siirtyä jälkitarkailuun.
- Torjunnan päätyttyä öljypadon 3 alimman putken korko tulee korjata. Suunnitelmassa esitetään, että alennetaan vesijuoksun tasoa padolla kaksi. Kuluneen kuivan kesän aikana on ollut nähtävissä, että myös pato 3 nostaa vedenpinnan tasoa. Sen yläpuolisilla alueilla on mm. puustoa kaatunut aiempaa enemmän maaperän pehmenemisen johdosta.
- Minulle kerrotun mukaan nyt lahdella oleva raskaampi öljypuomi kestää jäätyksen. - - Olisikin asianmukaista jättää se paikalleen jäiden sulamiseen asti. Tyypillisesti jäät Sukuranlahden pohjukassa sulavat sijoilleen eikä ole tavanomaista, että liikkuvat jäät siirtäisi rakenteita.

Perusteluna Sukura vetoaa Heinolan kaupungin ympäristönsuojelun 24.7.2018 antamaan kehotukseen puhdistamisesta sekä Elenian Vuohkallion lämpölaitoksen ympäristöluvan (Päätös Y02/2008) lupamääräykseen 6, jonka mukaan "Toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä viivytyksettä häiriö- tai muun poikkeuksellisen tilanteen luonteen



19.12.2018

edellyttämiin korjaus- tai torjuntatoimiin ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja ympäristövaikutusten minimoimiseksi". Toinen perustelu on Rambollin laatiman jatkotoimenpidesuunnitelman ja riskinarvioinnin puutteellisuus (mm. PAH-yhdisteiden, bentseenin ja naftaleenin pitoisuudet, biologisen puhdistuminen kesto) sekä todetut korkeat öljyhiilivetytitoisuudet. Sukuran mukaan biologista puhdistusta voitaisiin ehdottaa yksinomaiseksi puhdistusmenetelmäksi vain, jos mekaaninen puhdistus olisi mahdotonta.

Lausunnossa on lisäksi kiinnitetty huomiota epäselvyyksiin öljyvahingossa säiliön ulkopuolelle päässeeseen öljyn määrissä.

Lisäksi Sukura toteaa:

"Biologiselle puhdistukselle tulisi olla maanomistajan suostumus. Tätä ei ole edes pyydetty maanomistajalta, enkä maanomistajana kyseiseen puhdistusmenetelmään yksinomaisena puhdistusmenetelmänä tule suostumaan."

"Maanomistajana näkemykseni on edelleen se, että puhdistuksessa tulee käyttää parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Ilman eri selvitystä, katson tämän menetelmän olevan mekaaninen puhdistus, mitä on käytetty ylempänä ojalinjalla."

"Puhdistuksen viivästys aiheuttaa maanomistajissa ja vesialueen rantakiinteistöjen omistajissa kasvavaa huolta ja hämmennystä. Kuntaviranomaisen tulee huomioida ja noudattaa ympäristöhallinnon ohjetta 2/2016: "Poikkeuksellisessa tilanteessa valvontaviranomaisen tulee huolehtia, että vastuulliset ryhtyvät kaikkiin tarpeellisiin toimiin tilanteen korjaamiseksi, haitallisten ympäristövaikutusten lieventämiseksi sekä päästöjen laajuuden ja vaikutusten selvittämiseksi. Samalla varmistetaan, että tapahtumien syyt selvitetään ja ryhdytään tarvittaviin toimiin uusien vastaavien tilanteiden välttämiseksi. Tarvittaessa valvontaviranomainen laittaa vireille toimet oikeudettoman tilan korjaamiseksi ja antaa tätä koskevat määräykset".

"Pidän ehdotettua puhdistusmenetelmää ympäristön ja maanomistajan kannalta kohtuuttomana. Mikäli ehdotettu puhdistusmenetelmä hyväksytään, maanomistajat harkitsevat puhdistavansa itse mekaanisesti ojan ja Haukilammen. Tästä maanomistajille aiheutuvien vahinkojen korvaamista tullaan ajamaan siviili- tai rikosprosessina joko Heinolan kaupunkia (mm. vesilain nojalla) ja/tai Yhtiötä (mm. ympäristönsuojelulain nojalla) vastaan."

Uudenmaan ELY-keskuksen mielipide [23]

Uudenmaan ELY-keskus hallitsee moottoritiealuetta, jonka poikki kyseessä oleva oja kulkee enimmäkseen tien alittavassa rummussa. Uudenmaan ELY-keskus on lausunut seuraavaa:



19.12.2018

"Tiealueen saastuneet maat poistetaan ja korvataan puhtailla vastavilla maa-aineksilla, saastunut maa-aines toimitetaan asianmukaiseen jatkokäsittelyyn. Puhdistustyöt eivät saa häiritä vt 4 liikennettä, eli työmaaliittymiä ei sallita. Tarvittavat työluvat on hankittava tiealueella työskentelyyn. Vt4 alittava rumpu, 800B Linja noin 90 m, on puhdistettu syksyllä 2018. Näytteenotoin tai muulla tavalla on todennettava tiealueen puhtaus puhdistustoimenpiteiden jälkeen."

Maria Sukuran mielipide [24] (lyhennetty)

Maria Sukura, jonka osuus yhteisestä vesialueesta Haukilampi on noin 5 %, on lausunut seuraavaa:

"Elenia Lämmön on ennallistettava Sukuranlahteen laskevan ojan reunojen maa-alueet maanvaihdolla koko ojan pituudelta, myös "Öljypato 2" alapuoliselta alueelta.

Sukura perustelee vaatimustaan sillä, että riskien kartoitus on ollut puutteellinen ja että tehostetusta biologisesta hajoamisesta voi aiheutua haittoja Sukuranlahdelle (rehevöityminen). Sukura toteaa: "Asiassa on oleellista, että pilaantunut ympäristö palautetaan sellaiseen tilaan, jossa se oli ennen vahingon sattumista.- -Ympäristön luonnollinen palautuminen ilman maaperän vaihtamista ei ole todennäköistä. Ainoa varteenotettava toimenpide on maaperän vaihtaminen, kuten jo on toimittu osassa saastunutta oja-aluetta."

Juhani Valveen lausuma [25]

"Yhdyn Antti Sukuran lausumaan Elenia Lämpö Oy:n jatkotoimenpidesuunnitelmasta kokonaisuudessaan ja sen lisäksi tuon vielä esiin kannaltani tärkeitä huomioita jatkotoimenpide-suunnitelmasta.

Mansikkapeltojen salaojien toiminnan varmistamiseksi on ojalinjaa kunnostettava 5 - 10 vuoden välein viljelykierto huomioon ottaen. Kunnostustoimenpiteissä ojalinjaa ruopataan ja kaivuumaat levitetään ojan vierelle pelto- tai metsäalueelle. Viljelykierron mukaisesti peltoalueella oleva ojalinja voitaisiin osittain jo nyt kunnostaa ja lopuosa peltoalueen ojalinjasta syksyllä 2019. Metsäalueella kunnostustoimenpiteet voidaan tehdä mansikan viljelykierrosta riippumatta. Ojalinjan kunnostusta ei voida jättää odottamaan biologisen torjunnan päättymistä vuosien kuluttua, vaan se on

19.12.2018

tehtävä silloin kun tarve siihen ilmenee. Ehdotetussa jatkotoimenpidesuunnitelmassa ei ole esitetty, koska ojalinja on puhdas biologista torjuntaa käytettäessä.

Kesällä mansikkapelloilla liikkuu paljon asiakkaita, jotka tekevät näkö- ja hajuhavaintoja ympäristöstä. Kesällä 2018 huomautettiin etenkin hajuhaitoista. Käytettäessä biologista torjuntatapaa näitä havaintoja, jotka vaikeuttavat mansikan myyntiä, on siis odotettavissa vuosien ajan.

Sen lisäksi, mitä Antti Sukura on lausumassaan esittänyt ja huomiioon ottaen edellä esittämäni seikat, vastustan jatkotoimenpiteenä esitettyä biologista puhdistusta ja vaadin, että Elenia Oy veloitetaan viivytyksettä puhdistamaan koko ojalinja öljypadolta 2 Sukuranlahteen mukaan lukien Haukilammen alue vastaamaan onnettomuutta edeltänyttä tilaa."

Raija ja Vesa Hintikan mielipide [26]

Raija ja Vesa Hintikka,
ovat lausuneet seuraavaa:

"Sukuranlahti on matala ja vähävirtauksinen, minkä johdosta sinne ei saa joutua öljyistä vettä eikä muitakaan saasteita rehevöittämään lahtea. Ehdotettu biologinen puhdistus kuulostaa epävarmalta ja pitkäkestoiselta. Onko jostain päin Suomea näyttöä biologisen puhdistuksen tuottamista hyödyistä ja tuloksista?"

Sukuranlahden ranta-asukkaille (mökkiläisille) ja maanomistajille ei saa siirtää vastuita vesien ja maan puhdistamisesta vastaisuudessaan.

Heinolan kaupungin tulee vaatia öljyvahingon aiheuttajalta vastuunotamista alueen puhdistamisesta ja huolehtimisesta siitä, että pilaantuneista maa-alueista ei valu öljyä vastaisuudessaan Sukuranlahteen. On otettava huomioon, että jos maa-alueita ei puhdisteta kunnolla, voi tulevaisuudessa rankkasateet ja tulvat aiheuttaa pilaantuneiden valumavesien kulun Sukuranlahteen."

Vastinepyyntö Elenia Lämpö Oy:ltä

Heinolan kaupungin ympäristönsuojelu on 27.11.2018 varannut Elenia Lämpö Oy:lle mahdollisuuden antaa vastine 11.12.2018 mennessä edellä viitattuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin. Samalla mainittiin, että ympäristönsuojeluviranomainen tulee harkitsemaan, onko asiaansa tarpeen määrätä Elenia Lämpö Oy:tä ryhtymään toimiin laiminlyöntinsä tai rikkomuksensa oikaisemiseksi, ja että määräystä voi-



19.12.2018

daan tehostaa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpiteet teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Tuotiin myös esiin, että Elenia Lämpö Oy voi vielä yrittää sopia maanomistajien kanssa luontaisen puhdistamisen käyttömahdollisuudesta tässä tapauksessa – mutta ilman tällaista sopimista luontaisen puhdistuksen menetelmää ei voitane käyttää.

Elenia Lämpö Oy:n vastaus [27]

7.12.2018 Elenia Lämpö Oy on vastannut mm. seuraavaa:

Viime aikoina käytyjen keskustelujen tiimoilta eri osapuolten kanssa sekä huomioiden Elenia Lämpö Oy:n aiemmin toimittamaan puhdistussuunnitelmaan esitetyt lausunnot sekä mielipiteet Elenia Lämpö Oy on päättänyt esittää päivitetyn puhdistussuunnitelman jo nyt toteutettujen puhdistustöiden lisäksi.

Päivitetty puhdistussuunnitelma (korvaa aiemmin toimitetun puhdistussuunnitelman):

- Öljypadolta 2 jatketaan mekaanista ojalinjojen puhdistusta Haukilammen ojahaaraan saakka.
- Lisäksi Haukilammelle pääojalinjasta haarautuva noin 20 metrin pituinen erillinen ojalinja puhdistetaan mekaanisesti.
- Osa esitetystä puhdistettavista ojalinjoista on hyvin kosteilla paikoilla, mikä edellyttää onnistuneiden puhdistustoimenpiteiden varmistamiseksi kunnan routaa. Esitämme, että aikataulu päivitetyn puhdistussuunnitelman toteuttamiselle on helmikuun 2019 loppuun mennessä.

Yllä esitetyn johdosta Elenia Lämpö Oy ei tule toimittamaan vastinetta aiemmasta puhdistussuunnitelmasta esitettyihin lausuntoihin ja mielipiteisiin liittyen.

Liite

J. Nurmi, Elenia Lämpö Oy, Vuohkallion lämpökeskus, Heinola, Öljyvahinko, Ojalinjan maaperätutkimukset 2018, kartta, Ramboll 27.9.2018, Työnro 1510039879, 1 s., [2]:n liite.

Muut asiaan liittyvät asiakirjat

1. Joni Nurmi, Juha Setälä, Vuohkallion lämpökeskus, Heinola, Ojalinjan kunnostus, Ramboll Finland Oy, Elenia Lämpö Oy, 26.10.2018, 1510039879, 8 s. + 3 liitettä, mm. [2].
2. Hanna Tolvanen, Juha Setälä, Vuohkallion lämpökeskus, Heinola, Öljyvahingon riskinarvio, Ramboll Finland Oy, Elenia Lämpö Oy, 11.10.2018, 1510039879, 15 s. + 5 liitettä (mm. [28]), [1]:n liite.



19.12.2018

3. Olli Valo, Marja Hiitiö, Päätös pilaantuneen maaperän puhdistamisesta, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Häme, Ympäristö ja luonnonvarat, Ympäristöyksikkö, annettu 13.6.2018, Dnro HAME-LY/412/2018, 12 s.
4. Anna-Mari Suortti, Analyysiraportti, SGS Finland Oy 23.11.2018, KE18-05809 R0, 2 s.
5. Petra Suutarinen, Analyysiraportti, SGS Finland Oy 27.11.2018, KE18-05882 R0, 2 s.
6. J. Nurmi, Elenia Lämpö Oy, Vuohkallion lämpökeskus, Heinola, Öljyvahinko, Ojanäytteet, kartta, Ramboll 29.11.2018, Työnro 1510039879, 1 s.
7. Janne Lamberg, Vuohkallio – ojalinjan kunnostuksen tilanne, sähköpostiviesti, Elenia Lämpö Oy 4.12.2018, 2 s. + 4 liitettä (mm. [4 – 6]).
8. Jouko Tuomainen, Syken kommentti Heinolan öljyvahinkoasiassa, sähköpostiviesti, SYKE 23.11.2018, 1 s.
9. Jouko Tuomainen, Jussi Reinikainen, Jani Salminen, Muistio Heinolan kaupungille, Asia: Heinolan Vuohkallion öljyvuodon jälkipuhdistus – Rambollin ja Elenia Lämpö Oy:n esitys monitoroidusta luontaisesta puhdistuksesta, SYKE 26.11.2018, 3 s.
10. Kai Virtanen, Mia Hyttinen, Tarkastuskäynnit 4.7. ja 20.7.2018 liittyen Elenia Lämpö Oy:n lämpölaitoksella osoitteessa Asentajantie 6, Heinola, tapahtuneen öljyvuodon jälkihoitoon ja kehotukset Elenia Lämpö Oy:lle ja sen toimitusjohtajalle asiaan liittyen, Heinolan kaupunki 24.7.2018, VK 111-2018-600, 8 s.
11. Olli Valo, Marja Hiitiö, Lausunto Elenia Lämpö Oy:n jatkotoimenpidesuunnitelmasta koskien öljyvahingon jälkeisiä toimia ojalla Heinolassa, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Häme, Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue, Ympäristöyksikkö, 26.11.2018, Dnro HAMELY/412/2018, 3 s.
12. Antti Sukura, RE: Vuohkallion öljyvuoto – aineistot ensi keskiviikon tapaamiseen, sähköpostiviesti 26.10.2018 klo 8:42, 2 s.
13. Antti Sukura, RE: Päivitetty jatkotoimenpidesuunnitelma Vuohkallion öljyvahingon osalta, sähköpostiviesti 29.10.2018 klo 6:16, 3 s. + liite.
14. Antti Sukura, Re: Lausntopyyntö sykelle Heinolan Vuohkallion öljyvuodon jälkipuhdistus – Rambollin ja Elenia Lämpö Oy:n esitys monitoroidusta luontaisesta puhdistuksesta, sähköpostiviesti 2.11.2018 klo 5:41, 2 s.
15. Antti Sukura, Lausuma asianosaisen kuulemisasiassa / Elenia Lämpö Oy:n jatkotoimenpidesuunnitelma, Helsinki 26.11.2018, Dnro 2689/11.01.00/2018, 7 s. + liite [22].
16. Antti Sukura, RE: Päivitetty puhdistussuunnitelma, sähköpostiviesti 10.12.2018 klo 18:43.
17. Kai Virtanen; Heinolan Vuohkallion öljyvuodon jälkipuhdistus – Rambollin ja Elenia Lämpö Oy:n esitys monitoroidusta luontaisesta



19.12.2018

- puhdistuksesta – pyydämme kommenttianne, sähköpostiviesti SY-KE:lle Jani Salmiselle, Jussi Reinikaiselle ja Jouko Tuomaiselle; Heinolan kaupunki, ympäristönsuojelu, 31.10.2018 klo 13:34, 1 s. + 2 liitettä.
18. Kai Virtanen; Elenia Lämpö Oy:n jatkotoimenpidesuunnitelma, joka koskee öljyvahingon jälkeisiä toimia ojalla kiinteistöltä 111-406-3-746 Haukkallio luoteeseen Haukilammelle ja edelleen Sukuranlahdelle asti Heinolassa; Asianosaisten kuuleminen; Heinolan kaupunki, luvat ja valvonta, ympäristönsuojelu, 5.11.2018; dnro 2689/11.01.00/2018, VK 111-2018-600; 2 s.
19. Kai Virtanen; Elenia Lämpö Oy:n jatkotoimenpidesuunnitelma, joka koskee öljyvahingon jälkeisiä toimia ojalla kiinteistöltä 111-406-3-746 Haukkallio luoteeseen Haukilammelle ja edelleen Sukuranlahdelle asti Heinolassa; Asianosaisen kuuleminen Antti Sukuralle; Heinolan kaupunki, luvat ja valvonta, ympäristönsuojelu, 6.11.2018; dnro 2689/11.01.00/2018, VK 111-2018-600; 3 s.
20. Kai Virtanen; Elenia Lämpö Oy:n jatkotoimenpidesuunnitelma, joka koskee öljyvahingon jälkeisiä toimia ojalla kiinteistöltä 111-406-3-746 Haukkallio luoteeseen Haukilammelle ja edelleen Sukuranlahdelle asti Heinolassa; Asianosaisen kuuleminen Uudenmaan ELY-keskukselle; Heinolan kaupunki, luvat ja valvonta, ympäristönsuojelu, 6.11.2018; dnro 2689/11.01.00/2018, VK 111-2018-600; 2 s.
21. Kai Virtanen; Lausuntopyyntö Elenia Lämpö Oy:n jatkotoimenpidesuunnitelmasta, joka koskee öljyvahingon jälkeisiä toimia ojalla kiinteistöltä 111-406-3-746 Haukkallio luoteeseen Haukilammelle ja edelleen Sukuranlahdelle asti Heinolassa; Lausuntopyyntö Hämeen ELY-keskukselle; Heinolan kaupunki, luvat ja valvonta, ympäristönsuojelu, 8.11.2018; dnro 2689/11.01.00/2018, VK 111-2018-600; 2 s. + liite.
22. Elenia, Jyrängön, Sammalpuiston, Vuorikadun ja Vuohkallion lämpökeskusten ympäristöraportti, 2017, 4 s. + liite, [15]:n liite.
23. Jan Berghäll, VS: Asianosaisten kuuleminen Elenia Lämpö Oy:n jatkotoimenpidesuunnitelmasta, joka koskee öljyvahingon jälkeisiä toimia ojalla kiinteistöltä 111-406-3-746 luoteeseen, sähköpostiviesti, Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Liikenne ja infrastruktuuri, Kunnossapitoyksikö, Eteläinen hankinta-alue, 27.11.2018 klo 15:27.
24. Maria Sukura, Mielipide öljyvahingon jatkotoimenpidesuunnitelmasta (dnro 2689/11.01.00/2018), Järvenpää 26.11.2018, 2 s.
25. Juhani Valve, Lausuma asianosaisen kuulemisasiassa / Elenia Lämpö Oy:n jatkotoimenpidesuunnitelma, Asianosaisen kuuleminen, Heinola 26.11.2018, Dnro 2689/11.01.00/2018, 1 s.
26. Raija Hintikka, Vesa Hintikka, Mielipide jatkotoimenpidesuunnitelmasta öljyvahinkoasiassa (Elenia Lämpö Oy), sähköpostiviesti 17.11.2018 klo 14:23, 1 s.
27. Janne Lamberg, Päivitetty puhdistussuunnitelma, sähköpostiviesti, Elenia Lämpö Oy, 7.12.2018 klo 8:59.
29. kartta kiinteistöistä Vuohkalliosta Sukuranlahdelle.



Määräys

Asiassa hankittujen selvitysten ja lausuntojen perusteella Heinolan kaupungin lupa- ja valvontalautakunta määrää Elenia Lämpö Oy:n puhdistamaan päästämänsä öljyn Haukilampeen laskevasta ojasta ja sen ympäristöstä kiinteistöillä 111-406-3-748 Hauklahti ja 111-406-3-750 Uus-Sukura sekä Haukilammesta 111-406-876-21 seuraavien päävelvoitteiden mukaan. Vastaava puhdistaminen on tehtävä kiinteistöllä 111-406-3-741 Sukura, jos Haukilammen ja Sukuranlahden välisellä ojalla havaitaan alla mainitun raja-arvon ylittävänä pitoisuutena öljyhiilivetyjakeita.

Päävelvoitteet

1. Lupa- ja valvontalautakunta määrää Elenia Lämpö Oy:n puhdistamaan edellä kohdassa "Määräys" mainitun alueen 28.2.2019 mennessä seuraavaan puhtaustasoon: ojalaitojen maahan ja ojasedimenttiin ja Haukilammen alueen maahan ja sedimenttiin saa jäädä öljyhiilivetyjakeiden keskitisleitä ($C_{>10}-C_{21}$) enintään 300 mg/kg kuiva-ainetta ja raskaita öljyhiilivetyjakeita ($C_{>21}-C_{40}$) enintään 600 mg/kg kuiva-ainetta. Jatkossa näitä pitoisuusvaatimuksia kutsutaan puhdistustavoitteeksi.

- Puhdistustöiden suorittamisesta on sovittava alueiden omistajien kanssa. Lisäksi kaivamisesta Haukilammen alueella on tehtävä vesilain 2:15 §:n mukainen ilmoitus Hämeen ELY-keskukselle vähintään 30 vrk ennen kaivamisen aloittamista. Puhdistustöiden käynnistämisaikajankohda ja arvioitu kesto aika ja edellä mainitut pitoisuudet ylittävien maiden ja sedimenttien toimituspaikat on ilmoitettava etukäteen Heinolan kaupungin ympäristönsuojelulle ja Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Samalla on ilmoitettava puhdistustyön urakoitsijan ja valvojan nimet ja yhteystiedot.
- Puhdistustöiden aikana on ehkäistävä pilaantumisen leviämistä. Puhdistustöiden aikana on oltava imukykyinen öljynimeytysmateriaali Haukilammesta Sukuranlahteen laskevan ojan poikki ojan nestemäisen veden pinnassa sekä Öljypato 3:n edustalla että Sukuranlahteen laskevan putken edustalla [28]. Lisäksi Sukuranlahden eteläisimmän pohjukan poikki on oltava torjuntarakenne (esim. öljynimeytyspuomi ja sulkpuomi), joka rajoittaa mahdollisen öljyisen pintaveden pääsyä pohjukasta pohjoisemmaksi Sukuranlahdelle.
- Puhdistustyön aikana on kaikkina kaivupäivinä ainakin kaivutyön loppuvaiheessa ainakin aistinvaraisesti seurattava veden laatua Haukilammen laskuojan Haukilammen puoleisessa päässä ja Sukuranlahden puoleisessa päässä. Jos näissä paikoissa vedessä havaitaan öljyä tai öljyntyntynyttä ainesta, on näistä paikoista otet-

19.12.2018

tava vesinäytteet ja havainnosta on mahdollisimman pian ilmoitettava Heinolan kaupungin ympäristönsuojelulle (puh. 050 565 1397 / 0500 918 597 / 0500 918 589). Vesinäytteistä on analysoitava öljyhiilivetyjen keskitisleet ja raskaat jakeet viikon sisällä.

- Alueelta poistettavat massat on toimitettava käsiteltäviksi paikkaan, jonka ympäristöluvassa on hyväksytty kyseisenlaisen massan vastaanotto ja käsittely. Öljyyntyntä maata ja sedimenttiä saa luovuttaa kuljetettavaksi vain jätelain 94 §:n mukaisesti rekisteröityneille toimijoille (JL 29 §).
- Massojen kaivu, lastaus, kuljetus ja muut puhdistukseen liittyvät työvaiheet on toteutettava niin, ettei ympäristöön leviä massaa, jonka öljyhiilivetyttöisyys ylittää edellä mainitun raja-arvon, eikä aiheudu muuta merkityksellistä haittaa ympäristölle. Poiskuljetettavien massojen kuormat on peitettävä kuljetusten ajaksi niin, ettei kuljetuksen aikana massaa pääse leviämään ympäristöön.
- Poistettavaa massaa saa välivarastoida vain, jos tämä on tarpeen massan tarkempaa luokittelua varten, välttämättömien laboratorioanalyysien ajan tai jos kaivu- tai lastaustekniset syyt sitä edellyttävät.
- Puhdistustyön aikana ilmenevistä poikkeuksellisista, yllättävistä tai muista häiriötilanteista, joista saattaa aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jotka voivat hankaloittaa puhdistamista, on ilmoitettava mahdollisimman pian Heinolan kaupungin ympäristönsuojelulle. Tällaisessa tilanteessa Elenia Lämpö Oy:n on välittömästi ryhdyttävä toimiin mahdollisten ympäristölle aiheutuvien haittojen torjumiseksi.

2. Lupa- ja valvontalautakunta määrää, että Elenia Lämpö Oy:n on tehtävä seuraavat tutkimukset 12.4.2019 mennessä:

a) Kiinteistöiltä muualle käsittelyyn toimitettavien ja sinne jäävien maiden ja sedimenttien öljyhiilivetyttöisyydet (keskitisleet ja raskaat öljyjakeet) on varmistettava hyvin kyseistä aluetta ja sen maaperää edustavalla näytteenotolla ja analysoinnilla.

- o Alueelta poistettavat massat on luokiteltava jätteenkäsittelyn ja käsittelypaikan edellyttämällä tavalla. Ne on luokiteltava valtioneuvoston asetuksen (179/2012, muutos 86/2015) mukaisesti vaaralliseksi jätteeksi, jos massan haitta-ainepitoisuus ylittää vaaraominaisuuden mukaisen vaarallisen jätteen raja-arvon.

b) Puhdistustöiden jälkeen kiinteistöille jäävien maiden ja sedimenttien pitoisuudet on määritettävä erikseen ainakin seuraavilta alueilta (ojalinjojen ja öljypatojen numerointi viittaa öljyvahingon riskinarvion liitekarttaan [28]):

- Öljypato 2:lta ojalinjojen nrot 10 ja 12 rajakohtaan,
- ojalinjalta 12,



19.12.2018

- ojalinjoiden nrot 12 ja 13 rajakohdasta kiinteistön Haukilampi etelärajalle,
- kiinteistön Haukilampi lounaisosassa sijaitsevalta ojalinjalta (nro 14) kiinteistön etelärajalta länsirajalle,
- Haukilammen eteläisimmän osan ojien haarakohdasta pohjoiseen suuntautuvalta ojalinjalta 17.
- kiinteistön Haukilampi länsirajan ja Öljypato 3:n väliseltä ojalinjalta 15.

Jos tällä ojalinjalla nro 15 havaitaan puhdistustavoitteen ylittävää öljyhiilivetyttöisyyttä, niin maiden ja sedimenttien öljyhiilivetyttöisyydet on määritettävä myös Öljypato 3:n ja Sukuranlahden väliseltä ojalinjalta (nro 16).

Mittaukset, selvitykset ja tutkimukset on tehtävä pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin.

3. Lupa- ja valvontalautakunta määrää Elenia Lämpö Oy:n tekemään seuraavat raportit:

- a) Raportti maa-, sedimentti- ja vesinäytteiden näytteenotosta näytepaikkoineen ja näytteiden analyysituloksista on toimitettava Heinolan kaupungin ympäristönsuojelulle (ymparisto@heinola.fi) heti tulosten valmistuttua, viimeistään 30.4.2019 mennessä.
- b) Alueelta eri käsittelypaikkoihin toimitettujen massojen määrästä ja laadusta haitta-ainepitoisuuksineen on pidettävä kirjaa ja nämä määrät, laadut, pitoisuudet ja toimituspaikat on raportoitava Heinolan kaupungin ympäristönsuojelulle 30.4.2019 mennessä. Öljyyntyneen maan ja sedimentin kuljetuksista tulee laatia JA 24 §:n mukaiset siirtoasiakirjat (JL 121 §).
- c) Puhdistustyöstä ja siitä, kuinka puhdistustavoite on saavutettu, tulee tehdä työn päätyttyä loppuraportti, joka on toimitettava Heinolan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä Hämeen ELY-keskukselle 21.6.2019 mennessä.

Loppuraportissa on esitettävä kaivutyön toteuttaminen, alueelta kaivettujen ja poiskuljetettujen maiden ja muiden jätteiden määrä, maiden ja sedimenttien öljyhiilivetyttöisyydet, poistettujen maiden ja muiden jätteiden käsittelymenetelmät ja sijoitus- ja käsittelypaikat sekä näytteenotto- ja laadunvarmistusmenetelmät, näytesteiden ja puhdistetun alueen sijainti ja syvyys kartalla, tiedot kaivettujen aineiden sijoituspaikoista alueella (jos kaivettuja aineksia on jätetty alueelle), muut olennaiset tiedot kohteen kunnostuksen toteutuksesta ja arvio puhdistustavoitteen toteutumise-



19.12.2018

sesta. Alueelle puhdistuksen jälkeen jäävistä öljyhiilivetytypitoisuuksista ja niiden sijainnista on tehtävä selvitys käyttäen luotettavia ja edustavia näytteenotto- ja analysointimenetelmiä. Selvitys jään-
nöspitoisuuksista on esitettävä edellä mainitussa loppuraportissa. Mikäli puhdistuksessa ei ole päästy puhdistustavoitteeseen, on raportissa esitettävä, miksi puhdistustavoitteeseen ei ole päästy, jääneen öljyyntyneen alueen sijainti kartalla sekä esitettävä arvio jäämien aiheuttamista ympäristö- ja terveysriskeistä ja maan ja sedimentin puhdistustarpeesta.

Puhdistustyön aikana on pidettävä työmaapäiväkirjaa, johon kirjaan tehdyt toimenpiteet ja puhdistuksen tai ympäristönäkökohtien kannalta merkitykselliset tapahtumat. Päiväkirja on säilytettävä vähintään kolme vuotta ja se on pyynnöstä esitettävä valvovalle viranomaiselle.

Tehosteet

Päävelvoitteiden noudattamisen tehosteiksi lupa- ja valvontalautakunta asettaa Elenia Lämpö Oy:lle seuraavat uhkasakot:

1. Jos se laiminlyö päävelvoitteen 1. maiden ja sedimenttien puhdistamisesta puhdistustavoitteen mukaiseksi 28.2.2018 mennessä, määrätään maksettavaksi uhkasakkoa peruserä 25 000 euroa sekä lisäerät 8000 euroa kultakin täydeltä kuukaudelta, jonka laiminlyönti jatkuu 28.2.2018 jälkeen.
2. Jos se laiminlyö päävelvoitteen 2. mukaiset tutkimukset 12.4.2019 mennessä, määrätään uhkasakkoa peruserä 3 000 euroa sekä lisäerät 1000 euroa kultakin täydeltä kuukaudelta, jonka laiminlyönti jatkuu 12.4.2019 jälkeen.
3. Jos se laiminlyö päävelvoitteen 3. mukaisen raportoinnin, määrätään uhkasakkoa peruserä 2 000 euroa sekä lisäerä 700 euroa kultakin täydeltä kuukaudelta, jonka laiminlyönti jatkuu 21.6.2019 jälkeen.

Perustelut

Elenia Lämpö Oy:n öljyvuodon seurauksena ojiin ja Haukilampeen päässyt öljy aiheuttaa ympäristönsuojelulain tarkoittamaa ympäristön pilaantumista (YSL 5 §). Elenia Lämpö Oy on rikkonut seuraavia ympäristönsuojelulain (YSL) säädöksiä, kun ojien varsilla ja pohjilla sekä Haukilammessa on edelleen maan ja sedimentin öljyhiilivetytypitoisuuksia, jotka ylittävät VNA:n 214/2007 alemman ohjeavron:

- YSL 7 §, Velvollisuus rajoittaa ympäristön pilaantumista: Toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen ... on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi.
- YSL 14 §, Pilaantumisen torjuntavelvollisuus: Jos toiminnasta aiheutuu ... merkittävää ... 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta, toiminnanharjoittajan on viipymättä ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin pilaantumisen ... ehkäisemiseksi tai jos pi-

19.12.2018

laantumista on jo aiheutunut, sen rajoittamiseksi mahdollisimman vähäiseksi. Toiminnanharjoittajan on muutoinkin havaittuun, että toiminta ei täytä sille tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia, viipymättä ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin vaatimusten noudattamiseksi.

- YSL 16 §, Maaperän pilaamiskielto: Maahan ei saa jättää tai päästää jätettä tai muuta ainetta ... siten, että seurauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa ... ympäristölle, viihtyisyyden melkoista vähentymistä tai muu niihin verrattava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.
- YSL 6 §, Selvilläolovelvollisuus: Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista.

Määräykset annetaan Elenia Lämpö Oy:lle näiden laiminlyöntien korjaamiseksi (YSL 22, 169, 175, 179, 184 §).

Saatujen asiantuntijalausuntojen perusteella öljyyntyneet maat ja sedimentit tulee poistaa kaivamalla [11: s. 2, 3; 8; 9].

Ympäristölainsäädännössä on perusperiaatteena "aiheuttaja maksaa". Tässä tapauksessa parissa päivässä öljyvuodon havaitsemisen jälkeen on ollut tiedossa aiheuttaja ja vastuullinen eli Elenia Lämpö Oy. Siksi on voitu siirtyä suoraan alkutorjunnasta ympäristönsuojelulain nojalla annettuun kehotukseen ja määräykseen. Moottoritien (vt 4) luoteispuolella Elenia Lämpö Oy on hitaasti ryhtynyt toimeen oja-varren ja Haukilammen ympäristön puhdistamiseksi öljystä ja nämä toimet ovat olleet tähän mennessä riittämättömiä. Niinpä nyt annettavat määräykset uhkasakkoineen ovat tarpeen Elenia Lämpö Oy:n puhdistamisveloitteen täsmentämiseksi ja puhdistustyön nopeuttamiseksi.

Lupa- ja valvontalautakunta on Heinolan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena ympäristönsuojelulain valvontaviranomainen. Öljyvahinkojen torjuntalain mukainen torjuntaviranomainen Heinolan kaupungissa on tekninen lautakunta.

Hämeen ELY-keskuksen, Suomen ympäristökeskuksen ja muiden mielipiteensä asiassa ilmaisseiden lausumat on otettu ratkaisussa huomioon määräyksistä ja päävelvoitteista ilmenevällä tavalla.

Tässä ratkaisussa ei oteta kantaa Antti Sukuran vaatimukseen, että "torjunnan päätyttyä myös [öljy]padon 3 alimman putken korko tulee korjata". Tämä asia käsitellään tarvittaessa erikseen vesilain mukaisesti, jos asianosaiset eivät kykene keskenään sopimaan asiaa.



19.12.2018

Tiedoksianto

Päätös annetaan tiedoksi Elenia Lämpö Oy:lle ja sen toimitusjohtajalle postitse saantitodistusta vastaan tai tarvittaessa haastetiedoksiantona (USL 23 §).

Päätös annetaan tavallisena tiedoksiantona lausunnon ja mielipiteen asiassa esittäneille sekä öljyvahinkojen torjuntalain mukaisille torjuntaviranomaisille Päijät-Hämeen pelastuslaitos ja Heinolan kaupungin tekninen lautakunta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään (YSL 190 §). Päätökseen liitetään valitusosoitus (HL 47 §, HIKL 14, 22 §).

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulaki (527/2014): 1, 2.1, 5.1, 6 – 8, 14, 16, 20, 21.2, 22.1, 23, 25, 167.1, 169, 172, 175, 179, 184, 185, 189, 190.1, 191.1, 209, 223.3 §;

Jätelaki (646/2011): 5, 12, 13, 15, 17, 29, 94, 118, 119, 121 §

UHKasakkolaki (1113/1990) 1113/1990 1.1, 3 – 9, 22, 23, 24.1 §